

LÕVI JASMIINIDE ALL

isale

Mu vanaema käis kepi najal kummargil ja ma küsisin emalt, kas teda sirgeks painutada ei saagi. Ema vastas, et ei, ja keelas mul niiviisi rääkida. Tol ajal leidsin ma olevat võimaliku vanaema sirgeks painutada. Hiljem sain kõigest aru, ja kui ma teda puusärgis täiesti sirgena nägin, jäi mulle see silmade ette ja siamaani läheb mul südame alt natuke külmaks, kui mõtlen, millist vägivalda tuli rakendada nende krampunud vanade lihaste kallal, et mu vanaema lebaks sirgena nagu kõik teised inimesed - kõveraid puusärke ju ei tehta.

Kui vanaema veel elas, rääkis ta mulle ainult üht muinasjuttu, aga see-eest palju kordi järjest. Seal oli juttu väikesest hiirest, kes päästab püünisest suure lõvi sel kombel, et köied osavalt läbi närib. Suur loomade kuningas ei suuda unustada väikese looma truud südant. Kuulasin seda juttu vanaema triibulise seeliku vastas istudes ja mulle tundus alati, et too hirmus suur ja kollane loom sattus lõksu just selles orus, mis meie puuriida tagant algas, seal kõrval, nende jasmiiinide all viskles surmahirmus kuninglik kõrbeloom, kuni väike hall hiir talle ta valdused ja perekonna tagasi andis.

Peale selle jutu rääkis vanaema mulle veel jumalast, aga mina vastasin, et inimene arenes ahvist, lind tekkis kalast, sest juhuslikult kuivale sattunud kala uimed muutusid väga pika aja jooksul tiibadeks. Sellest räägiti ühes raamatus, millest ma lugema õppisin. Vanaema ei naernud mu jutu peale kunagi, ei vaielnud vastu, ainult ta helesinised silmad valge rätiku all tõmbusid heasüdamlikult kissi ja siis saatis ta mu liivakasti mängima, otsekui oleks vaidlus lõppenud. Seal liivakastis väntasin ma põlenud õmblusmasina ratast, ehitasin põlenud auto uksest maja ja tagusin suure haamriga vastu põlenud bensiinivaati. Selle tagumise peale väljus ühel õhtul võsast mu tulevane inglise keele õpetaja ja ütles, et minust tuleb mehhaanik.

Aga järgmisel päeval kuulasin jälle lugu hiirest ja lõvist, kuid millegipärast ei julgenud tõestama hakata, et hiir pärineb lõvist, kes aastatuhandete jooksul näljas oli, võib-olla just sellessamas püünis, kust heasüdamlik hiir teda päästa ei saanud, sest ta polnud veel tekkinud. Ent näe maailma, ta tungis meie vestlusesse raginal sisse. Ma tõestasin vanaemale, et maakera tiirleb ümber päikese, mitte aga vastupidi. Vanaema küsis, kas see pole mitte ükskõik. Ma vihastasin ja viskasin vanaema munakiviga, pärast aga sain ema käest valusasti peksa. Olin vaid kaitsnud oma õigust, ja et see õigus oli, sain hiljem koolis kindlasti teada. Ma palusin vanaema käest andeks ja naise pole ma siamaani enam kordagi löönud, kuigi vanaema käis nii kummaliselt kepi najal kõveras, et mingid seadused tema kohta nagu ei kehtinudki.

Kui ma juba esimeses klassis õppisin, tuli isa vahetunnil minu juurde ja viis mu koju. Oli juba märts, aga sel aastal kestis talv väga kaua ja õues peksis jääne tuisk meile vastu nägu. Öösel oli kraadiklaas langenud alla kahekümne kraadi. Hobune sumas tuhkjäs lumes ja silmapiiri polnud näha. Vanaema oli suremas, märkasin seda alles siis, kui ema ütles isale: "Vaata, kui sügavalt ta hingab, vist hakkab minema." Mind

viidi toast välja, ja sel ajal, kui vanaema suri, vaatasin ma aegamööda selginevat taevast läänes suure metsa kohal ja talvist päikest, mis jäälilled aknal värviliseks tegi. Vanaema nägin alles ebaloomulikult sirgena, kirstus, mis seisis külmas toas, kahe hõõveldamata laudadest puki peal.

Kui ma nüüd veel kodus käin ja õhtuti kaevult vett toon, ise juba teadlik neutronite ja Thomas Manni olemasolust, siis võpatan ikkagi kummalisest tundest, et hilissuvises hämaruses vaatavad mulle jasmiinide alt, nende kahisevast lehestikust kustumatu abipalvega otsa suure kollase lõvi silmad, ja kujutlen seda, kuidas ta ootab, et naadilehtedest kostaks kergete hiiresammude krabin, kujutlen seda, ise täis veepangega üles toa poole minnes.

1967